

LAUSUNTO
21.5.2026
Dnro: 784/D.a.2./2026

Lisää tähän vastaanottajan tiedot
kirjaamo.okm@gov.fi

Saamelaiskäräjien lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö VN/2160/2025

Huomioita oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista

Saamelaiskäräjät pitää ehdotettuja tarkennuksia lähtökohtaisesti perusteltuina, erityisesti oppivelvollisuuden suorittamistapojen ja keskeyttämistä koskevan sääntelyn selkeyttämistä. Erityisen tärkeänä pidetään, että ulkomailla tapahtuva opiskelu tunnistetaan selkeästi oppivelvollisuuden suorittamiseksi. Tämä koskettaa saamelaisnuoria, jotka hakeutuvat oppivelvollisuusikäisinä koulutukseen esimerkiksi Norjan puolelle.

Majoitus- ja matkakorvausten uudistaminen sekä monialaisen oppilaitoskäsitteen poistaminen ovat kannatettavia muutoksia, mutta Saamelaiskäräjät korostaa, että saamelaisalueen pitkät etäisyydet ja heikot kulkuyhteydet tulee huomioida selkeämmin sääntelyssä. Ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa keskeinen haaste saamelaisalueella liittyy koulutustarjonnan vähäisyyteen ja pitkiin välimatkoihin. Tämän vuoksi majoitus- ja matkakorvausten sekä koulutuksen saavutettavuuden turvaaminen on olennaista, jotta muutokset toteutuvat käytännössä. Saamelaiskäräjät korostaa, että majoitus- ja matkakorvaussääntelyn tulee turvata oppivelvollisen tosiasiallinen mahdollisuus valita koulutus oman kiinnostuksensa ja tulevaisuuden suunnitelmiansa mukaisesti. Käytännössä on osoittautunut, että aiempi monialaisen ammatillisen oppilaitoksen käsite ei ole riittävästi turvannut tätä oikeutta, sillä lähin oppilaitos ei välttämättä tarjoa opiskelijan tavoitteiden mukaista koulutusta. Saamelaisnuorilla tulee olla aidosti yhdenvertainen mahdollisuus hakeutua myös saamelaisalueen ulkopuolisiin oppilaitoksiin, Tämä on välttämätöntä sekä perusoikeuksien toteutumisen että saamelaisnuorten yhdenvertaisten koulutusmahdollisuuksien turvaamiseksi. Majoitus- ja matkakorvausten tulee määräytyä siten, että ne tukevat opiskelijan oikeutta valita koulutusala ja oppilaitos myös silloin, kun se sijaitsee kauempana. Tämä on välttämätöntä sekä perusoikeuksien toteutumisen että saamelaisnuorten yhdenvertaisten koulutusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Huomioita tutkintokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista

Saamelaiskäräjät pitää myönteisenä TUVAn koulutuksen rakenteen selkeyttämistä (pakolliset ja valinnaiset osat) sekä mahdollisuutta joustaviin toteutustapoihin. Saamelaisnäkökulmasta keskeistä on varmistaa koulutuksen alueellinen saavutettavuus sekä mahdollisuudet suorittaa opintoja myös harvaan asutuilla alueilla. Lisäksi on tärkeää turvata saamenkielinen ohjaus sekä huomioida saamelaiset elinkeinot ja kulttuuri osana opiskelu- ja urasuunnittelua.

Opiskelijavalintojen uudistuksessa oppivelvollisten ensisijaisuus on perusteltua, mutta sen toimeenpanossa tulee varmistaa, ettei se kaventaisi saamelaisnuorten mahdollisuuksia valita heille soveltuvia koulutuspolkuja.

Huomioita perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä oppivelvollisten ensisijaisuuden vahvistamista opiskelijavalinnoissa. Samalla korostetaan, että yhdenvertaisuuden toteutuminen vaatii alueellisten ja kielellisten erityispiirteiden huomioimista.

Perusopetuslain osalta selkeytykset aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden asemaan ja maksuttomuuteen ovat kannatettavia.

Merk.

Tuomas Aslak Juuso
II varapuheenjohtaja

Bigga-Helena Magga
koulutuksen erityisasiantuntija

Lausunnosta päätti II varapuheenjohtaja 21.5.2026.

Lisätietoja antaa:

Koulutuksen erityisasiantuntija Bigga-Helena Magga, bigga-helena.magga@samediggi.fi,
+358405702786

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende